

SPRAWOZDANIE
Z REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI
DLA GMINY TARNOWIEC
ZA LATA 2024 -2025

Tarnowiec, dnia 31.03.2026r.

Spis treści

1. Podstawa prawna opracowania sprawozdania z realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami na lata 2025 – 2026.....	2
2. Cel opracowania Gminnego Programu Opieki Nad Zabytkami Gminy Tarnowiec na lata 2024-2027	3
3. Zasady oceny realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami Gminy Tarnowiec na lata 2024-2027	5
4. Ocena poziomu realizacji Gminnego Programu Opieki Nad Zabytkami Gminy Tarnowiec na lata 2024-2027	6
4.1. Wydatki budżetu Gminy Tarnowiec na ochronę i opiekę nad zabytkami.....	6
4.2. Wartość finansowa wykonanych/dofinansowanych prac remontowo - konserwatorskich przy zabytkach.	9
4.3. Liczba obiektów zabytkowych poddanych tym pracom.	12
4.4. Poziom objęcia terenu Gminy Tarnowiec miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.....	14
4.5. Liczba wniosków o wpis do rejestru zabytków obszarów, obiektów i zespołów zabytkowych.....	17
4.6. Liczba utworzonych szlaków turystycznych.....	17
4.7. Szkolenia, imprezy itp. związane z ochroną dziedzictwa kulturowego.	18
4.8. Elementy dziedzictwa kulturowego wprowadzone do edukacji szkolnej oraz przedszkolnej.....	19
4.9. Elementy dziedzictwa kulturowego w pracach bibliotek oraz gminnych jednostek kultury.....	20
5. Podsumowanie	20

1. Podstawa prawna opracowania sprawozdania z realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami na lata 2025 – 2026.

Zabytki zostały objęte w Polsce ochroną zadeklarowaną jako konstytucyjny obowiązek państwa i każdego obywatela. Znaczenie dziedzictwa kulturowego dla rozwoju cywilizacyjnego oraz zadania państwa w zakresie ochrony tego dziedzictwa określają artykuły 5 i 6 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Dookreślenie tego konstytucyjnego obowiązku państwa wraz z podziałem kompetencji na poszczególne organy administracji publicznej i instytucje państwowe następuje na poziomie ustawodawstwa zwykłego.

Ochrona zabytków i opieka nad zabytkami stanowi zadanie własne gminy, realizowane na podstawie art. 7 ust 1 pkt 9 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1153 z późn. zm.).

Głównym aktem prawnym regulującym zasady ochrony zabytków oraz opieki nad nimi jest ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1292 z późn. zm.). Określa ona przedmiot, zakres i formy ochrony zabytków oraz opieki nad nimi, zasady tworzenia krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami oraz finansowania prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytkach, a także organizację organów ochrony zabytków.

Podstawą prawną sporządzenia sprawozdania z realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami jest art. 87 ust. 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1292 z późn. zm.), zgodnie z którym Wójt sporządza, co 2 lata, sprawozdanie, które przedstawia Radzie Gminy.

2. Cel opracowania gminnego programu opieki nad zabytkami Gminy Tarnowiec na lata 2024-2027

Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1292 z późn. zm.) nakłada na gminy szereg obowiązków podejmowanych w związku z ochroną dziedzictwa kulturowego lokalnej społeczności, w tym między innymi:

1. Prowadzenie gminnej ewidencji zabytków,
2. Sporządzanie gminnych programów opieki nad zabytkami,
3. Wykonywanie obowiązków sprawozdawczych,
4. Tworzenie wszelakich form ochrony, w tym między innymi ochrona zabytków w aktach prawa miejscowego,
5. Współpraca z instytucjami zajmującymi się ochroną zabytków na wyższym szczeblu w tym z m.in. z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków,
6. Współdziałanie z właścicielami zabytków,
7. Działalność edukacyjna i promocyjna,
8. Bieżące monitorowanie stanu utrzymania zabytków i inne.

Wywiązując się z ustawowego obowiązku Wójt Gminy Tarnowiec zarządzeniem nr 29/2020 z dnia 10 marca 2020r. w sprawie przyjęcia Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Tarnowiec zatwierdził ewidencję zabytków w formie kart adresowych, która na przełomie kolejnych lat podlegała sukcesywnej aktualizacji. Obowiązująca w chwili obecnej ewidencja posiada 55 kart adresowych zabytków nieruchomych oraz 252 karty stanowisk archeologicznych.

Celem objęcia ochroną w/w zabytków z terenu Gminy Tarnowiec Wójt Gminy zlecił opracowanie gminnego programu opieki nad zabytkami, który został przyjęty przez Radę Gminy Tarnowiec uchwałą nr LXXV/557/2024 z dnia 25 stycznia 2024r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Opieki Nad Zabytkami Gminy Tarnowiec na lata 2024 – 2027.

Opracowanie gminnego programu opieki nad zabytkami ma na celu w szczególności:

- 1) uwzględnianie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej;
- 2) zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania;
- 3) wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego;
- 4) podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami;
- 5) określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystaniem tych zabytków;
- 6) podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami.

W treści Gminnego Programu Opieki Nad Zabytkami Gminy Tarnowiec na lata 2024 – 2027 zawarto szereg celów i kierunków działań, które stanowią główne wytyczne dla kształtowania polityki gminnej w zakresie ochrony zabytków oraz modelowania rozwoju Gminy Tarnowiec w zakresie posiadanego dziedzictwa kulturowego.

Główne priorytety zawarte w programie to:

PRIORYTET I - Rewaloryzacja dziedzictwa kulturowego jako element rozwoju społeczno - gospodarczego gminy

PRIORYTET II - Promocja i popularyzacja dziedzictwa kulturowego oraz pielęgnacja tożsamości regionalnej

3. Zasady oceny realizacji Gminnego Programu Opieki Nad Zabytkami Gminy Tarnowiec na lata 2024-2027.

Na podstawie przepisów ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami gminny program opieki nad zabytkami jest sporządzany na okres 4 lat a co 2 lata wójt sporządza sprawozdanie z jego realizacji, które przedstawia radzie gminy. Wskazane jest, aby sprawozdania z realizacji Programu były przekazywane do wiadomości wojewódzkiego konserwatora zabytków. Sprawozdanie powinno określać poziom realizacji gminnego programu oraz efektywność wykonania planowanych zadań, w tym np. poziom (w % bądź liczbach):

1. wydatków budżetu na ochronę i opiekę nad zabytkami,
2. wartość finansową wykonanych/dofinansowanych prac remontowo - konserwatorskich przy zabytkach,
3. liczba obiektów zabytkowych poddanych tym pracom,
4. poziom (w %) objęcia terenu Gminy miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego,
5. liczba wniosków o wpis do rejestru zabytków obszarów, obiektów i zespołów zabytkowych,
6. liczba utworzonych szlaków turystycznych,
7. liczba wydanych wydawnictw, liczba szkoleń, imprez związanych z ochroną dziedzictwa kulturowego itd.,
8. elementy dziedzictwa kulturowego wprowadzone do edukacji szkolnej oraz przedszkolnej,
9. elementy dziedzictwa kulturowego w pracach bibliotek oraz gminnych jednostek kultury.

4. Ocena poziomu realizacji Gminnego Programu Opieki Nad Zabytkami Gminy Tarnowiec na lata 2024-2027

4.1. Wydatki budżetu Gminy Tarnowiec na ochronę i opiekę nad zabytkami.

Rok 2024

1. Bieżące utrzymanie cmentarza wojennego – zlecenie pielęgnacji zieleni na terenie cmentarza zlokalizowanego na działce nr ewid. 735/2 w miejscowości Tarnowiec obejmujące koszenie traw, plewienie alejek, pielęgnację i przycinanie krzewów, sadzenie kwiatów, zagospodarowanie i utylizacja skoszonej trawy, przyciętych krzewów oraz bieżące porządkowanie miejsca po wykonanych pracach.
2. Wykonanie interaktywnej mapy on-line (wraz z kodem QR) dla Szlaku kapliczek, krzyży i figur przydrożnych, z których część obiektów wpisana jest do gminnej ewidencji zabytków, w ramach programu: „CZAS NA PODKARPACIE – EDYCJA I”.
3. Roboty budowlane i prace konserwatorskie przy zabytkowym XIX – wiecznym budynku dawnego dworu Pilińskich w Tarnowcu” realizowane przy dofinansowaniu z Rządowego Funduszu Polski Ład: Rządowy Program Odbudowy Zabytków.
Rozpoczęto prace, których zakres obejmuje:
 - konserwację kamiennego cokołu budynku z wykonaniem prac uzupełniających takich jak między innymi szachtów okiennych znajdujących się poniżej planowanego poziomu przyległego utwardzonego terenu,
 - odtworzenie cokołu na elewacji (elewacja podlega odtworzeniu w wersji pierwotnej tzn. na całej długości elewacji),
 - konserwację detalu architektonicznego wejściowego i kolumn,
 - wymianę belki kamiennej (wymiana belki głównej portalu wejściowego uszkodzonego poprzez pęknięcie i niekonserwatorską naprawę) - dopasowanie kolorystyki piaskowca do istniejącej kolumnady,
 - renowację i uzupełnienie tynków zewnętrznych elewacji - roboty konserwatorskie, odtworzenie detali architektonicznych elewacji (bonie, gzymsy, cokoły, podokienniki i inne), odtworzenie tynków z wyprawą malarską oraz montażem podokienników z piaskowca,

- oczyszczenie i pomalowanie stolarki okiennej i drzwiowej, pomalowanie woskiem w kolorze naturalnym stolarki wraz z oczyszczeniem jej do malowania,
- zamontowanie 2 szt. okienek w części piwnicznej,
- przemalowanie sufitu nad wejściem głównym,
- wykonanie schodów zewnętrznych terenowych z uprzednim rozebraniem schodów istniejących betonowych (uszkodzonych),
- prace związane z elementami małej architektury i ogrodzenie starego dworu wraz z uporządkowaniem częściowym ruin z pozostałości guzów, konarów i korzeni,
- utwardzenie części terenu,
- wykonanie utwardzenia przed schodami terenowymi oraz odbojówki od strony zachodniej szerokości 1,0m (bez obrzeży),
- wykonanie uporządkowania zieleni poprzez wycinkę istniejących drzew i zakrzaceń wraz z korzeniami oraz dokonanie nasadzeń zgodnie z projektem zagospodarowania terenu,
- wykonanie trawników wraz z przygotowaniem gruntu i plantowaniem terenu,
- wykonanie instalacji elektrycznej w tym, ułożenie rur i przewodów okablowania elektrycznego i rur monitoringu wizyjnego w zakresie gdzie będą wykonywane prace związane z utwardzeniem terenu, montaż 6 szt. lamp parkowych, wykonanie tablicy rozdzielczej wraz z osprzętem - Tablica RG, wykonanie tablicy rozdzielczej wraz z osprzętem R-1, wykonanie oświetlenia w zakresie dotyczącym podcienia (wejście główne, montaż 3 szt. plafonier w tym 1 szt. z czujnikiem ruchu).

Na koniec roku 2024 zrealizowane zostały prace związane z uporządkowaniem zieleni i usunięciem roślinności z ruin Dworu Kuropatnickich oraz rozpoczęte zostały prace związane z korytowaniem dojazdu i dojścia do dworu Pilińskich oraz z uzupełnieniem izolacji pionowej ścian fundamentowych budynku.

Rok 2025

1. Bieżące utrzymanie cmentarza z I wojny światowej zlokalizowanego na działce nr ewid. 735/2 w miejscowości Tarnowiec – zlecenie pielęgnacji zieleni na terenie cmentarza obejmujące koszenie traw, plewienie alejek, pielęgnację i przycinanie krzewów, sadzenie kwiatów, zagospodarowanie i utylizacja skoszonej trawy, przyciętych krzewów oraz bieżące porządkowanie miejsca po wykonanych pracach.
2. Remont krzyża złamanego w wyniku burzy na cmentarzu z I wojny światowej na działce nr ewid. 735/2 w miejscowości Tarnowiec – wykucie wnęk w ścianach betonu gruzowego, wykucie podstawy krzyża, uzupełnienie uszczerbków odlewów i zgrzanie krzyża w 3 miejscach, czyszczenie konstrukcji, malowanie, obsadzenie, impregnacja i wzmocnienie.
3. Remont ogrodzenia Cmentarza z I wojny światowej zlokalizowanego na działce nr ewid. 735/2 w miejscowości Tarnowiec zniszczonego przez powalone w wyniku burzy drzewo – wykucie z muru zniszczonego ogrodzenia, dostawa rur stalowych i malowanie farbą.
4. Modernizacja istniejącego szlaku kapliczek, krzyży i figur przydrożnych, z których część obiektów wpisana jest do gminnej ewidencji zabytków. Prace zostały w części sfinansowane ze środków pochodzących z programu dotacyjnego: "CZAS NA PODKARPACKIE – EDYCJA II" ogłaszanego przez Zarząd Województwa Podkarpackiego.

Zakres prac obejmował:

- zakup i montaż tablic informacyjnych (min. 150x100cm) przy GOK w Tarnowcu oraz przy DL w Czeluśnicy (2 szt.) wraz z informacją o szlaku kapliczek, krzyży i figur przydrożnych oraz głównych atrakcjach na trasie,
- demontaż starych tabliczek z opisem kapliczek, krzyży i figur, czyszczenie i malowanie istniejących stojaków, produkcję i montaż brakujących stojaków oraz montaż nowych tabliczek (46 szt.),
- zakup i montaż tabliczek z opisem kapliczek, krzyży i figur przydrożnych (46 szt.), istniejące, zniszczone tabliczki przy kapliczkach i krzyżach zostały wymienione na nowe, trwalsze i bardziej czytelne,
- tłumaczenie tekstu na tablicach opisujących kapliczki i krzyże na język angielski, tekst opisujący historię powstania danej kapliczki, krzyża lub figury, został

przetłumaczony na język angielski, aby umożliwić w pełni korzystanie ze szlaku zagranicznym turystom.

5. Kontynuacja robót budowlanych i prac konserwatorskich przy zabytkowym XIX – wiecznym budynku dawnego dworu Pilińskich w Tarnowcu”, realizowanych przy dofinansowaniu z Rządowego Funduszu Polski Ład: Rządowy Program Odbudowy Zabytków.

Na koniec roku 2025 trwały prace związane z konserwacją kamiennego cokołu, roboty przy schodach zewnętrznych od strony zachodniej oraz prace związane z budową ogrodzenia i zabezpieczenia ruin starego dworu. Ponadto wymieniono drzwi zewnętrzne i zamontowano dodatkowe okno.

Równocześnie w otoczeniu dworu trwały roboty drogowe, ziemne, związane z odwodnieniem korpusu drogowego, osadzeniu obrzeży, wykonaniem podbudowy pod dojeście, dojazd do budynku i miejsca postojowe. Wykonano okablowanie i montaż fundamentów lamp oświetleniowych dworu.

4.2. Wartość finansowa wykonanych/dofinansowanych prac remontowo - konserwatorskich przy zabytkach.

Rok 2024

- 10 000,00 zł - Bieżące utrzymanie cmentarza wojennego zlokalizowanego na działce nr ewid. 735/2 w miejscowości Tarnowiec.
- 11 517,35 zł - Wykonanie interaktywnej mapy on-line (wraz z kodem QR) dla szlaku kapliczek, krzyży i figur przydrożnych, w ramach programu: „CZAS NA PODKARPACKIE – EDYCJA I”.
- 119,99 zł - Kwiaty i znicze złożone na zabytkowym cmentarzu z I wojny światowej w miejscowości Tarnowiec.
- 553,50 zł - Tablice informacyjne o finansowaniu robót budowlanych i prac konserwatorskich przy zabytkowym budynku dawnego dworu Pilińskich w Tarnowcu z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Odbudowy Zabytków.
- 182 334,36 zł - Roboty budowlane i prace konserwatorskie przy zabytkowym budynku dawnego dworu Pilińskich w Tarnowcu - zadanie dofinansowane

z Rządowego Funduszu Polski Ład: Rządowy Program Odbudowy Zabytków.

Na powyższą kwotę składają się dwie transze wypłacone wykonawcy za wykonanie konstrukcji żelbetowej schodów zewnętrznych wraz z drenażem opaskowym (156 993,66 zł) oraz dokonanie wycinki drzew z usunięciem korzeni (18 450,00 zł), a także nadzór konserwatorski.

Rok 2025

9 100,00 zł - Bieżące utrzymanie cmentarza wojennego zlokalizowanego na działce nr ewid. 735/2 w miejscowości Tarnowiec.

19 680,00 zł - Remont krzyża złamanego w wyniku burzy – wykucie wnęk w ścianach betonu gruzowego, wykucie podstawy krzyża, uzupełnienie uszczerbków odlewów i zgrzanie krzyża w 3 miejscach, czyszczenie konstrukcji, malowanie, obsadzenie, impregnacja i wzmocnienie oraz remont ogrodzenia – wykucie z muru zniszczonego ogrodzenia, dostawa rur stalowych i malowanie farbą.

32 298,87 zł - Wykonanie tabliczek w języku polskim i angielskim z opisem kapliczek, krzyży i figur przydrożnych (46 szt.) i tablic informacyjnych (2 szt.) w ramach programu: „CZAS NA PODKARPACIE – EDYCJA II”.

520 418,31 zł - Roboty budowlane i prace konserwatorskie przy zabytkowym budynku dawnego dworu Pilińskich w Tarnowcu - zadanie dofinansowane z Rządowego Funduszu Polski Ład: Rządowy Program Odbudowy Zabytków.

Na powyższą kwotę składają się roboty budowlane wykonywane zgodnie z harmonogramem rzeczowo finansowym oraz wynagrodzenie inspektora nadzoru.

Prace obejmowały budowę zewnętrznych schodów wejściowych do budynku (konstrukcja od strony zachodniej), montaż okna, wymianę drzwi zewnętrznych a także zagospodarowanie terenu wokół dworu w tym wykonanie podbudowy i odwodnienia korpusu drogowego, osadzenie obrzeży i okablowania a także montaż fundamentów lamp oświetlenia dworu.

53 505,00 zł - Sporządzenie projektu budowlanego – zamiennego obejmującego między innymi:

- wykonanie czterech szachtów przy oknach piwnicznych w cokole w elewacji wschodniej budynku,
- rezygnację z budowy zewnętrznego tarasu oraz platformy windowej do strony zachodniej budynku oraz dojazdu do budynku od strony południowej i wykonanie przy elewacji zachodniej schodów zewnętrznych z platformą schodową dla osób niepełnosprawnych,
- korektę nawierzchni żwirowych utwardzonych (pieszo-jezdnych) w otoczeniu dworu,
- zmianę ogrodzenia terenu od strony północnej z kamiennych kul na słupki żeliwne,
- montaż elementów małej architektury (ławki, kosze na śmieci) i rezygnację z budowy paneli fotowoltaicznych typu „Smart Flower”,
- przebudowę skarpy od strony północnej budynku,
- zmianę przebiegu i kształtu muru oporowego od strony zachodniej w celu wydzielenia miejsca pod montaż zewnętrznej jednostki klimatyzacji oraz montaż na tym murze balustrady,
- zmianę trasy przyłącza wodociągowego,
- zmianę lokalizacji i formy lamp oświetleniowych w otoczeniu dworu oraz usytuowania kamery monitoringu,
- przebudowę wnętrza piwnic - zmianę układu ścianek działowych oraz lokalizacji pomieszczeń higienicznosanitarnych i technicznych, rezygnację z budowy pomieszczenia gospodarczego,
- przebudowę parteru - wykonanie okna w miejscu drzwi w elewacji zachodniej, wykonanie drzwi ewakuacyjnych w miejscu okna w elewacji zachodniej,
- przebudowę strychu - zmianę usytuowania ścianki działowej i poszerzenie komina.

4.3. Liczba obiektów zabytkowych poddanych tym pracom.

1. **CMENTARZ WOJENNY** zlokalizowany na działce nr ewid. 735/2 w miejscowości Tarnowiec, Cmentarz z okresu I wojny światowej usytuowany w południowej części cmentarza parafialnego.

Cmentarz zaprojektowany przez Johanna Jägera. Po przebudowie w latach 60-tych XX w. cmentarz utracił swój pierwotny wygląd. W 11 mogiłach indywidualnych i 6 zbiorowych pochowano tutaj 48 żołnierzy austro-węgierskich i rosyjskich poległych w 1914 r., 13 spośród nich to zidentyfikowani. Mogiły ułożone są w dwóch rzędach po bokach głównej alei. Na grobach ustawione są ozdobne, żeliwne krzyże. Na głównym krzyżu umieszczona jest marmurowa tablica z napisem: „1914 - 1918”. Z pierwotnego urządzenia cmentarza zachowało się jedynie kilka krzyży oraz ogrodzenie z metalowych rur na betonowych słupkach. W latach 2013-2014 przeprowadzono kompleksowy remont cmentarza, podczas którego nadano mu wygląd zgodny z pierwotnym.

Pomnik poświęcony ofiarom II wojny światowej stojący pierwotnie w centrum cmentarza, został przeniesiony na boczną ścianę i ustawiony w linii nagrobków, w miejscu, gdzie według projektu, nie ma pochówków z okresu I wojny światowej. Cmentarz posiada wartości kulturowe, historyczne i artystyczne. Jest materialnym śladem I wojny światowej i dramatycznych wydarzeń z tego okresu. To dowód na trwałość pamięci i okazywanie należytego szacunku zmarłym.

2. **DWÓR PILIŃSKICH** zlokalizowany na działce nr ewid. 387/3 w miejscowości Tarnowiec.

Dwór położony jest w centralnej części miejscowości, w pobliżu kościoła parafialnego. Od strony Szebni na plac podworski doprowadza od torów kolejowych aleja lipowa. Dwór usytuowany jest na skraju wzniesienia, lekko opadającego w kierunku południowo – zachodnim.

Obecny dwór został wybudowany w bliskim sąsiedztwie starego dworu z XVIII w. (obecnie pozostałości piwnic), w którym mieszkał Edward Andrzej hrabia Kuropatonicki (zm. 1788 r.). W 1833 r. majątek tarnowiecki objął, wywodzący się ze wschodniej rubieży, Aleksander Piliński, herbu Bełty. Po śmierci A. Pilińskiego

w 1834 r. majątek przejął jego syn Stanisław. Z jego osobą można wiązać budowę obecnego dworu. Następnie właścicielem majątku został jego syn Konstanty Stanisław Marcei Bełt Piliński. W 1894 r. majątek przejął ostatni z Pilińskich – Kazimierz. Nie doczekawszy się potomstwa, przed śmiercią (zm. 1924 r.) zapisał majątek adoptowanemu siostrzeńcowi, Janowi Leszczyńskiemu. W latach 30-tych XX w. po przejęciu majątku przez rodzinę Leszczyńskich, częstym gościem we dworze był malarz i dramaturg Stanisław Ignacy Witkiewicz (Witkacy). Śladem po jego wizytach jest malowidło, które odkryto w jednym z pomieszczeń budynku i zachowało się do chwili obecnej.

W latach 1943-44 we dworze zakwaterowano wojska niemieckie, a od 8 września 1944 r. dwór przejęły wojska radzieckie. Po przejściu frontu dziedzic powrócił do Tarnowca, jednak stan zniszczeń dworu i zabudowań gospodarczych spowodował jego wyjazd do Krakowa. Syn Leszczyńskiego zamieszkał poza granicami kraju. Pod koniec wojny budynek dworu został zniszczony. W 1948 r. odremontowano go i przeznaczono na pomieszczenia dla biur Gminnej Spółdzielni „Samopomoc Chłopska”.

Dwór murowany z cegły, na rzucie wydłużonego prostokąta z pozornymi ryzalitami po bokach fasady. Fasadą skierowany ku wschodowi, od tej strony poprzedza go dawny podjazd oraz dużych rozmiarów trawnik, pozostałości po dawnym gazonie. Parterowy, podwyższony ścianą kolankową, przykryty dość wysokim dachem czterospadowym, o długiej kalenicy, częściowo podpiwniczony. W elewacji frontowej portyk wgłębny, 6-kolumnowy, z głównym wejściem do wnętrza oraz bocznym przy pn. elewacji portyku. Elewacja frontowa symetryczna 11-osiowa, tylna 9-osiowa

Obiekt posiada wartości historyczne, naukowe i artystyczne. Pomimo dokonanych przekształceń obiekt zachowuje w dużym stopniu pierwotną strukturę zabytkową. Dwór w stylu klasycystycznym jest przykładem rezydencji z 1 poł. XIX w., w wydaniu wariantu na planie podłużnym z wgłębny portykiem przy fasadzie.

3. PARK DWORSKI zlokalizowany na działkach nr ewid. 387/3 i 386/6 w miejscowości Tarnowiec.

Park wchodzi w skład zespołu dworskiego, położony jest w centralnej części miejscowości, w pobliżu kościoła parafialnego.

Pozostałości parku dworskiego zlokalizowane są w północnej i zachodniej części dawnego zespołu oraz w jego część północno-wschodniej. W części zachodniej obecnie znajduje się budynek szkoły podstawowej wraz z jej infrastrukturą. Natomiast w części południowej plac parkingowy. Z dawnego założenia parkowego zachował się gazon z zajazdem otoczony budynkiem dworu i budynkami współczesnymi (od południowego - zachodu) do którego prowadzi od północy zabytkowa aleja lipowa rozpoczynająca swój bieg w dolnym Jasiołki. Drzewa występują głównie w postaci masywów młodych nasadzeń (południowa i północna część parku), mniej lub bardziej luźnych zgrupowań zabytkowego starodrzewu głównie wzdłuż zachodniej i częściowo wschodniej granicy parku oraz w otoczeniu zajazdu (buk, jesion, dąb, kasztanowiec) a także pojedynczych małych grup rosnących w centralnej części parku.

Obiekt posiada wartości historyczne, naukowe i artystyczne. Stanowi on historyczny komponent zespołu dworsko-parkowego.

4.4. Poziom objęcia terenu Gminy Tarnowiec miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.

Powierzchnia Gminy Tarnowiec wynosi 6 250 ha, z czego 2 781 ha objęte jest Miejscowymi Planami Zagospodarowania Przestrzennego, co stanowi około 45% pokrycia gminy miejscowymi planami. Ponadto dla pozostałej części gminy miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego jest w trakcie opracowania.

Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości Łajsce, Łubienko, Łubno - Opacie, Łubno Szlacheckie i Nowy Glinik w gminie Tarnowiec zatwierdzony Uchwałą Rady Gminy Tarnowiec nr XVIII/127/2025 z dnia 25 lipca 2025r. wprowadził następujące zapisy:

„§5.5 W zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków:

1) Ustala się ochronę konserwatorską dla:

- a) zespołu dworsko-pałacowego położonego w Łubnie Szlacheckim (w skład, którego wchodzi: dwór, park ze starodrzewiem, stawy i grobla) wpisanego do rejestru zabytków decyzją Podkarpackiego Wojewódzkiego Konserwatora zabytków nr A-173 z dnia 6.11.2006 r., w granicach wskazanych w części graficznej planu,

b) zabytków nieruchomych ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Tarnowiec, w granicach wskazanych w części graficznej planu:

- Kapliczka z 1851 r. położona w miejscowości Łajsce, oznaczona w gminnej ewidencji oraz w części graficznej planu **nr 7**,
- Kapliczka z poł. XIX w., położona w miejscowości Łajsce, oznaczona w gminnej ewidencji oraz w części graficznej planu **nr 8**,
- Figura Św. Józefa z 1917 r., położona w miejscowości Łajsce, oznaczona w gminnej ewidencji oraz w części graficznej planu **nr 9**,
- Kapliczka z 2 poł. XIX w., położona w miejscowości Łajsce, oznaczona w gminnej ewidencji oraz w części graficznej planu **nr 10**,
- Figura Matki Boskiej Niepokalanie Poczętej z 1917 r., położona w miejscowości Łajsce, oznaczona w gminnej ewidencji oraz w części graficznej planu **nr 11**,
- Kapliczka z 1865 r., położona w miejscowości Łajsce, oznaczona w gminnej ewidencji oraz w części graficznej planu **nr 12**,
- Kościół parafialny pw. Św. Apostołów Szymona i Judy Tadeusza z 1951 r., położony w miejscowości Łubienko, oznaczony w gminnej ewidencji oraz w części graficznej planu **nr 13**,
- Dzwonnica z 1951 r., położona w miejscowości Łubienko, oznaczona w gminnej ewidencji oraz w części graficznej planu **nr 14**,
- Cmentarz parafialny rzymskokatolicki z XIX w., położony w miejscowości Łubienko, oznaczony w gminnej ewidencji oraz w części graficznej planu **nr 15**,
- Kaplica cmentarna przydrożna z pocz. XIX w., położona w miejscowości Łubno Opace, oznaczona w gminnej ewidencji oraz w części graficznej planu **nr 16**,
- Kapliczka Św. Jana Nepomucena z pocz. XX w., położona w miejscowości Łubno Opace, oznaczona w gminnej ewidencji oraz w części graficznej planu **nr 17**,
- Dwór z ok. poł. XIX w., wpisany do rejestru zabytków decyzją nr A-173 z 6.11.2006 r., położony w miejscowości Łubno Szlacheckie, oznaczony w gminnej ewidencji oraz w części graficznej planu **nr 18**,
- Park dworski z XVII/XVIII w., wpisany do rejestru zabytków decyzją nr A-173 z 6.11.2006 r., położony w miejscowości Łubno Szlacheckie, oznaczony w gminnej ewidencji oraz w części graficznej planu **nr 19**,

- Kapliczka z k. XIX w., położona w miejscowości Nowy Glinik, oznaczona w gminnej ewidencji oraz w części graficznej planu nr 20,
 - Kapliczka z 1922 r., położona w miejscowości Nowy Glinik, oznaczona w gminnej ewidencji oraz w części graficznej planu nr 21,
- c) stanowisk archeologicznych ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytów Gminy Tarnowiec oznaczonych na części graficznej planu numerami ewidencyjnymi:
- AZP 110-72/111, AZP 110-72/112, AZP 111-72/5, AZP 111-72/9, AZP 111-72/10, AZP 111-72/11, AZP 111-72/12, AZP 111-72/13, AZP 111-72/14, AZP 111-72/15, AZP 111-72/16, AZP 111-72/17, AZP 111-72/18, AZP 111-72/19, AZP 111-72/20, AZP 111-72/21, AZP 111-72/22, AZP 111-72/23, AZP 111-72/24- w miejscowości Łajsce,
 - AZP 111-72/57, AZP 111-72/58, AZP 111-72/59, AZP 111-72/60, AZP 111-72/61, AZP 111-72/62, AZP 111-72/63, AZP 111-72/64, AZP 111-72/65, AZP 111-72/66, AZP 111-72/91 w miejscowości Łubienko,
 - AZP 111-72/25, AZP 111-72/26, AZP 111-72/27, AZP 111-72/29, AZP 111-72/40, AZP 111-72/41, AZP 111-72/42, AZP 111-72/43, AZP 111-72/44, AZP 111-72/45, AZP 111-72/46, AZP 111-72/47, AZP 111-72/48, AZP 111-72/38 AZP 111-72/39 w miejscowości Łubno Opace,
 - AZP 111-72/28 AZP 111-72/30 AZP 111-72/31 AZP 111-72/32, AZP 111-72/33 AZP 111-72/34 AZP 111-72/35 AZP 111-72/36 AZP 111-72/37 AZP 111-72/49 AZP 111-72/50 AZP 111-72/51 AZP 111-72/52 AZP 111-72/53 AZP 111-72/54 AZP 111-72/55 w miejscowości Łubno Szlacheckie,
 - AZP 110-71/110 AZP 110-71/111 AZP 110-71/112 AZP 110-71/113 AZP 110-71/114 AZP 110-72/147 AZP 110-72/148 AZP 110-72/149 AZP 110-72/150 AZP 110-72/151 AZP 110-72/152 AZP 111-72/1 AZP 111-72/2 AZP 111-72/3, AZP 111-71/126 w miejscowości Nowy Glinik;

2) Ochrona, o której mowa w ust. 5 pkt 1, polega na nakazie realizacji wszelkich działań inwestycyjnych, w tym prac ziemnych, zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi z zakresu ochrony zabytków.”

„§ 5.10 Szczególne warunki zagospodarowania terenów oraz ograniczenia w ich użytkowaniu, w tym zabudowy, są następujące: (...)

5) nakaz objęcia ochroną konserwatorską obiektów ujętych w rejestrze zabytków oraz gminnej ewidencji zabytków, o których mowa w §5 ust. 5 niniejszej uchwały;”

4.5. Liczba wniosków o wpis do rejestru zabytków obszarów, obiektów i zespołów zabytkowych.

W roku sprawozdawczym 2024:

- został złożony wniosek o wpis do rejestru zabytków nieruchomych województwa podkarpackiego kapliczki w typie domkowym w Gliniku Polskim, gmina Tarnowiec, powiat jasielski, położonej na działce nr 263.
- Wójt Gminy Tarnowiec sporządził i włączył do gminnej ewidencji zabytków:
 - kartę adresową zabytku: stanowiska archeologicznego Łubienko 11 AZP 111-72/91, gm. Tarnowiec, pow. jasielski, obręb 0008 Łubienko działka nr 234,
 - karty adresowej zabytku: stanowiska archeologicznego Brzezówka 10 AZP 110-72/153, gm. Tarnowiec, pow. jasielski, obręb 0001 Brzezówka, działka nr 626

W roku sprawozdawczym 2025:

- do rejestru zabytków nieruchomych województwa podkarpackiego został wpisany zespół dworsko – parkowy, w skład którego wchodzi: dwór Kuropatnickich i Pilińskich, pozostałości parku oraz kamienny krzyż wotywny z 1862 roku we Wrocance, gm. Tarnowiec, powiat jasielski.
- Wójt Gminy Tarnowiec sporządził i włączył do Gminnej Ewidencji Zabytków nową kartę adresową zabytku: stanowiska archeologicznego Brzezówka 1 AZP 110-72/68, gm. Tarnowiec, pow. jasielski, obręb 0001 Brzezówka, działka nr 626, sporządzenie nowej karty adresowej zabytku nieruchomego zostało dokonane w związku z koniecznością zastąpienia danych zawartych w pierwotnej karcie adresowej, danymi zawartymi w nowopowstałej karcie ewidencyjnej Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków, a dotyczącymi głównie zaktualizowanej lokalizacji stanowiska.

4.6. Liczba utworzonych szlaków turystycznych.

W okresie sprawozdawczym nie utworzono żadnych nowych szlaków turystycznych, lecz zmodernizowano istniejący już szlak kapliczek, krzyży i figur

przydrożnych. W ramach rozpowszechnienia jego walorów historycznych i turystycznych sporządzono interaktywną mapę on-line, wykonano nowe tablice informacyjne oraz odnowiono istniejące tabliczki z opisem kapliczek, krzyży i figur przydrożnych wraz tłumaczeniem ich na język angielski.

4.7. Szkolenia, imprezy itp. związane z ochroną dziedzictwa kulturowego.

1. Marszobieg w Dobrucowej

Coroczny cykl spotkań organizowany w celu uczczenia pamięci ofiar obozu Hitlerowskiego w Szebniach, zwieńczony złożeniem kwiatów i oddaniem hołdu zmarłym pod pomnikiem pomordowanych w 1943r. więźniów z obozu w Szebniach.

- 13 października 2024r. odbyła się VIII edycja Marszobiegu Pamięci Ofiar Niemieckiego Obozu Hitlerowskiego w Szebniach.
- 12 października 2025r. odbyła się IX edycja Marszobiegu Pamięci Ofiar Niemieckiego Obozu Hitlerowskiego w Szebniach.

2. Zajęcia w parku dworskim

- III Piknik ze sztuką w Parku Dworskim w Tarnowcu.
30 sierpnia 2024r. w Parku Dworskim w Tarnowcu odbyło się spotkanie pod hasłem USIADŁY ZE MNĄ DRZEWA DO STOŁU. Uroczystości rozpoczęło uroczyste nadanie imienia EWARYST zabytkowemu bukowi. Spotkanie wypełnione było muzyką, śpiewem, poezją i malarstwem. Na dzieci i młodzież czekały wyjątkowe plenerowe zajęcia plastyczne pod okiem instruktorów. Mali artyści mogli uchwycić piękno parku na swoich pracach, malując techniką dowolną, farbami, kredkami czy mazakami. Spotkanie zakończyło kino plenerowe w Parku Dworskim.
- IV Letni Piknik ze Sztuką w Dworskim Parku w Tarnowcu.
19 lipca 2025r. w malowniczym Dworskim Parku w Tarnowcu odbył się IV Letni Piknik ze Sztuką, gromadząc artystów z całego Podkarpacia – poetów, pisarzy, malarzy, rzeźbiarzy, fotografów, zaproszonych gości oraz mieszkańców Tarnowca.

IV edycję wydarzenia, zatytułowaną „Łąką do mnie mów”, prowadziła jego pomysłodawczyni – Beata Świszcz Bea Bea, poetka, malarka i animatorka kultury, osoba o wielu talentach i wyjątkowej wrażliwości.

Piknik urozmaicały atrakcje towarzyszące takie jak: Galeria pod drzewami – zorganizowana przez artystów z Klubu Sztuk Wielu, Strefa Książek, Malowanie intuicyjne dla dzieci, kino plenerowe oraz wspólne biesiadowanie.

3. Uroczyste obchody świąt narodowych

- **Upamiętnienie rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości**

Co roku 11 listopada, w ramach upamiętnienia rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości, pod pomnikiem Grunwaldzkim odbywają się uroczystości z udziałem służb sztandarowych, delegacji z urzędu gminy, radnych, jednostek oświatowych i mieszkańców gminy, w ramach których następuje uroczyste złożenie kwiatów pod pomnikiem Grunwaldzkim, podniesienie flagi państwowej na maszt i odegranie hymnu RP.

- **Upamiętnienie rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 Maja**

Uroczystości rozpoczynające się uroczystą mszą świętą w Sanktuarium MBZ w Tarnowcu i zwieńczone złożeniem kwiatów pod Pomnikiem Grunwaldzkim oraz na cmentarzu Wojennym.

4.8. Elementy dziedzictwa kulturowego wprowadzone do edukacji szkolnej oraz przedszkolnej.

Dziedzictwo kulturowe jest systematycznie włączane do programów nauczania w przedszkolach i szkołach, aby budować u dzieci poczucie tożsamości regionalnej i szacunek do tradycji. Poza przekazywaniem wiedzy o lokalnych tradycjach i dziedzictwie kulturowym, organizowane są zajęcia plastyczne dla dzieci i młodzieży zarówno w ramach zajęć plastycznych w szkołach jak i tych pozaszkolnych organizowanych przez Gminny Ośrodek Kultury w Tarnowcu w Parku Dworskim.

4.9. Elementy dziedzictwa kulturowego w pracach bibliotek oraz gminnych jednostek kultury.

Biblioteka Gminna oraz Gminny Ośrodek Kultury w Tarnowcu odgrywają kluczową rolę w pielęgnowaniu, dokumentowaniu i przekazywaniu dziedzictwa kulturowego społeczności lokalnej. Poza gromadzeniem i archiwizowaniem materiałów związanych z lokalną historią, tradycjami i kulturą, udostępniają swoje zbiory zainteresowanym mieszkańcom.

W ramach warsztatów filmowo – fotograficznych przy Gminnym Ośrodku Kultury w Tarnowcu młodzi artyści stworzyli film fabularno – dokumentalny pod tytułem „Gmina Tarnowiec oczami dziecka”. Film ten promuje nasz region oraz przedstawili ciekawe miejsca, w tym zabytki będące wizytówką naszej gminy.

5. Podsumowanie

Należy stwierdzić, że Gmina Tarnowiec realizuje zadania z uwzględnieniem założeń programowych Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Tarnowiec na lata 2024-2027. W omawianym okresie (2024-2025) został podjęty szereg inicjatyw związanych z dbałością o ochronę dziedzictwa kulturowego. Stworzono warunki dla realizacji ochrony zabytków, a prowadzone działania wpłynęły na wzrost zainteresowania nie tylko cennymi obiektami, ale także historią i kulturą Gminy Tarnowiec.